

Objedinjena glavna knjiga proračuna

Danijela Stepić *

U članku autorica predstavlja jednu od najznačajnijih novina koje su propisane Pravilnikom o proračunskom računovodstvu u Računskom planu, čija primjena je obvezna od 01.01.2025. godine.

1. Uvod

Jedna od **najvećih novosti koju donosi novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu¹ je obveza proračuna (državni proračun i proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) koji posluju preko jedinstvenog računa proračuna da uspostave Objedinjenu glavnu knjigu proračuna.** Ovdje je važno podsjetiti na odredbe članka 50. Zakona o proračunu², koje obvezuju državni proračun, odnosno jedinice lokalne i područne regionalne (samouprave) da imaju jedinstveni račun državnog proračuna, odnosno jedinstven račun proračuna jedinice. Preko jedinstvenog računa proračuna ostvaruju se svi priljevi i izvršavaju svi odljevi proračuna i proračunskih korisnika nadležnog proračuna. Poslovanje izvan jedinstvenog računa proračuna, predviđeno je kao mogućnost, ali samo iznimno i u skladu s uvjetima koje propisuje članak 50. stavak 3. i 4. Zakon o proračunu.

2. Sadržaj objedinjenje glavne knjige proračuna

Objedinjena glava knjiga proračuna prema odredbama novog Pravilnika sadrži:

- Glavnu knjigu proračuna
- Glavne knjige proračunskih korisnika iz nadležnosti proračuna

Glavna knjiga proračuna u sastavu Objedinjene glave knjige proračuna sadrži evidencije transakcija na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, prihodima, rashodima, primicima i izdacima proračuna evidentiranih po modificiranom načelu nastanka događaja.

Glavna knjiga proračunskih korisnika u sastavu Objedinjene glave knjige proračuna sadrži minimalno evidencije transakcija u vezi rashoda i obveza, izdataka i primitaka, potraživanja iz nadležnog proračuna za uplaćena sredstva na jedinstveni račun proračuna te prihode proračunskih korisnika iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti, evidentiranih po modificiranom načelu nastanka događaja.

Važno je naglasiti da neovisno o tome što se u sastavu Objedinjene glavne knjige proračuna vodi i Glavna knjiga proračunskog korisnika, proračunski korisnici imaju i dalje obvezu samostalno voditi cjelovitu Glavnu knjigu prora-

čunskog korisnika koja sadrži evidencije svih transakcija na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, rashodima i izdacima, prihodima i primicima proračunskog korisnika po modificiranom načelu nastanka događaja.

Također treba naglasiti da se financijski izvještaji proračunskih korisnika sastavljaju na temelju podataka iz Glavne knjige proračunskog korisnika koja se vodi kod proračunskog korisnika, a financijski izvještaji proračuna na temelju podataka iz Glavne knjige proračuna.

3. Svrha uvođenja objedinjene glavne knjige proračuna

Svrha uvođenja Objedinjene glavne knjige proračuna je da:

- nadležni proračun ima pravovremene podatke o stvorenim rashodima i obveza proračunskih korisnika iz nadležnosti prema modificiranom načelu nastanka događaja.
- automatski usklađene podatke na eliminacijskim računima za konsolidaciju financijskih izvještaja na razini proračuna

Primjerice, kada proračunski korisnici (PK) stvore rashode i obveze (temeljem zaprimljenih računa) i unesu podatke o stvorenim rashodima i obvezama u Glavne knjige proračunskih korisnika (GK PK1 i GK PKn) koje čine sastavni dio Objedinjene Glavne knjige proračuna, nadležni proračun ima podatke o stvorenim obvezama proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti koje će trebati platiti (knjiženje 1 i knjiženje 2 na Slici br.1). Kada nadležni proračun preko jedinstvenog računa proračuna plati obveze proračunskih korisnika iz nadležnosti u Glavnoj knjizi proračuna (GK Proračun) evidentira se odljev sredstava s jedinstvenog računa proračuna i prijenos sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti na rashodima u podskupini 367 (knjiženje 3 i knjiženje 4 sa Slike br.1). U Glavnim knjigama proračunskih korisnika ista se transakcija evidentira zatvaranjem obveza i kao prihod od nadležnog proračuna na računima prihoda u podskupini 671. Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika (knjiženja 3a i knjiženja 4a sa Slike br.1). Važno je istaknuti da svaka razina, odnosno proračuni i proračunski korisnici zadržavaju odgovornost iz svoje nadležnosti za zakonitost, pravilnost i točnost podataka o rashodima i obvezama.

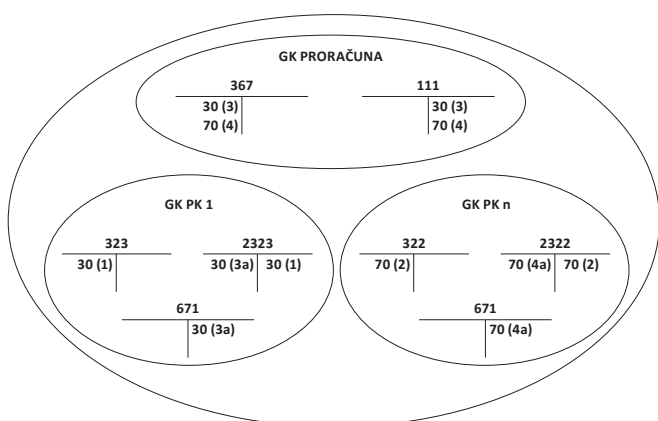
* Danijela Stepić, mag.oec.spec, Glavna državna rizničarka, Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ NN, br. 158 /2023

² NN, br. 144/2021

Slika 1.: Primjer Objedinjene glavne knjige proračuna – primjeri s rashodima i obvezama

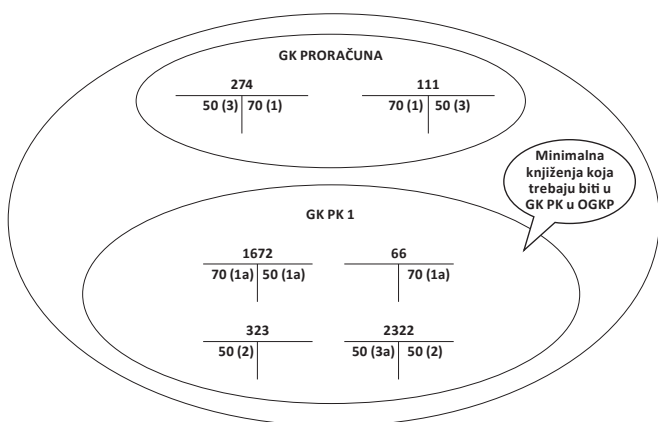
OBJEDINJENA GLAVNA KNJIGA PRORAČUNA

Izvor: Obrada autorice

Slika 2.: Primjer Objedinjene glavne knjige proračuna – primjer s vlastitim prihodima proračunskog korisnika uplaćenih na jedinstveni račun proračuna i plaćenog rashoda/obveze proračunskog korisnika na teret vlastitih prihoda

OBJEDINJENA GLAVNA KNJIGA PRORAČUNA

Izvor: Obrada autorice

Novost koju uvodi novi Pravilnik, u odnosu na stari Pravilnik, je da Glavna knjiga proračuna ne sadrži obveze i rashode po prirodnim vrstama od proračunskih korisnika iz nadležnosti proračuna. Obveze i rashodi proračunskih korisnika po prirodnim vrstama sadržani su u Glavnim knjigama proračunskih korisnika. Također, **novost je i obvezno evidentiranje prijenosa sredstava iz nadležnog proračuna na računima podskupine 367 Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti** u Glavnoj knjizi proračuna po novčanom načelu.

Cjelovite računovodstvene evidencije u Glavnoj knjizi proračuna i Glavnim knjigama proračunskih korisnika na razini Objedinjene glavne knjige proračuna osigurat će automatiziranu usklađenost podataka na eliminacijskim računima (primjerice na računima 367 i 671, na računima 16721 i 274)

Objedinjena glavna knjiga ne zamjenjuje Glavne knjige proračuna niti Glavne knjige proračunskih korisnika već služi za:

- brži protok informacija o stvorenim rashodima i obvezama proračunskih korisnika iz nadležnosti te bolje planiranje likvidnosti proračuna
- automatiziranu usklađenost podataka na eliminacijskim računima Računskog plana, bržu i lakšu eliminaciju podataka prilikom konsolidacije podataka
- cjelovitije podatke za preliminarne izračune rezultata po završetku obračunskih razdoblja.

Proračuni čiji proračunski korisnici u trenutku stupanja na snagu novog Pravilnika posluju preko jedinstvenog računa proračuna obvezni su uspostaviti Objedinjenu glavnu knjigu do 1. siječnja 2025.

Proračuni čiji proračunski korisnici u trenutku stupanja na snagu novog Pravilnika ne posluju preko jedinstvenog računa obvezni su uspostaviti Objedinjenu glavnu knjigu do 1. siječnja 2026.

4. Važnost objedinjene glavne knjige proračuna u konsolidaciji financijskih izvještaja

Financijski izvještaji svih proračunskih i izvanproračunskih korisnika te financijski izvještaji državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ulaze u postupak konsolidacije financijskih izvještaja koja se provodi na više razina sve do konačne razine konsolidacije u kojoj se izrađuje konsolidirani financijski izvještaj opće države.

Postupak izrade konsolidiranih financijskih izvještaja propisan je člankom 140. Zakona o proračunu. U postupak izrade konsolidiranih financijskih izvještaja općeg proračuna, primjerice za 2023. godinu koje konsolidira Ministarstvo financije ulazi sljedeći broj financijskih izvještaja:

- 46 konsolidiranih financijskih izvještaja razdjela državnog proračuna (čiji izvještaji obuhvaćaju ukupno 514 proračunska korisnika)
- 1 financijski izvještaj Državnog proračuna
- 11 financijski izvještaji izvanproračunskih korisnika državnog proračuna
- 576 konsolidiranih financijskih izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (čiji financijski izvještaji obuhvaćaju financijske izvještaje 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i 2.617 njihovih proračunskih korisnika)
- 20 financijskih izvještaja izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Konsolidirani financijski izvještaji jesu izvještaji u kojima se podaci za grupu (više međusobno povezanih proračuna i/ili proračunskih i izvanproračunskih korisnika) prezentiraju kao da se radi o jedinstvenom subjektu. Sve unutar grupne transakcije, međusobna potraživanja i obveze te prijenosi sredstava unutar općeg proračuna se u postupku konsolidacije eliminiraju. Stoga je usklađenost podataka na eliminacijskim računima od izuzetnog značaja, a i ključan preduvjet za automatiziranu konsolidaciju financijskih izvještaja

na pojedinim razinama konsolidacije, koja kako prikazuje Slika 2. uključuje veliki broj financijskih izvještaja.

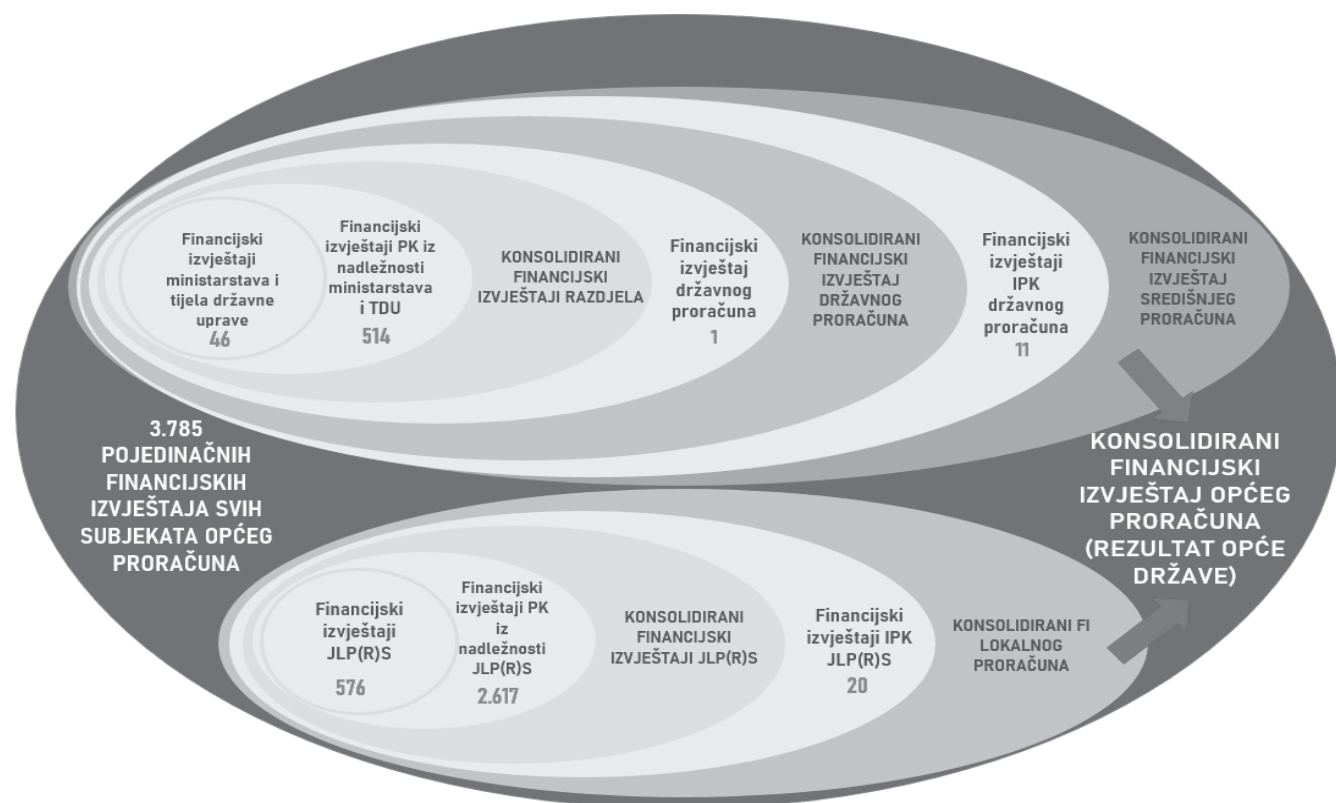
Uspostava Objedinjene glavne knjige na razini proračuna ima, između ostalog za cilj osigurati **maksimalnu usklađenost podataka na eliminacijskim računima između proračuna i proračunskih korisnika iz nadležnosti te automatiziranu konsolidaciju financijskih izvještaja na razini proračuna**. Navedeno stvara i dobre podloge za kvalitetniju i bržu cjelovitu konsolidaciju za razinu općeg proračuna.

Jedan od ciljeva daljnjeg razvoja proračunskog računovodstva jeste da se iz Objedinjene glavne knjige proračuna

u kojoj su rashodi i obveze proračuna i proračunskih korisnika evidentirani po modificiranom načelu nastanka događaja, mogu odmah po završetku obračunskih razdoblja generirati preliminarni podaci za izračune preliminarnih rezultata proračuna, odnosno po potrebi i drugih razina konsolidacije podataka.

Zahtjevi fiskalne statistike za izračune preliminarnih rezultata opće države nameću prilično kratke rokove nakon što završi fiskalna godina, stoga je neminovno i prije završetka i predaje financijskih izvještaja iz bruto bilanci Objedinjenih glavnih knjiga proračuna imati podatke na modificiranoj obračunskoj osnovi za izračune preliminarnih rezultata opće države.

Slika 3. Konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna³

³ Izvor: Obrada autorice

U konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna na 31. prosinca 2023. uključeno je 3.785 financijskih izvještaja JLP(R)S, državnog proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i JLP(R)S

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

